

løn og kortere Arbejdstid er prægede af en Løshed som aldrig før. De mange Strejker og brudte Overenskomster og den svigtende Arbejdsvillie er meget stærke Udtryk herfor. Jeg tror, at vi her staaer overfor en Samfundssygdom, som Krigen har ført med sig, en Slags social spansk Syge, der har angrebet de mindst modstandsdygtige af Arbejderstanden og ganske særlig de unge. Overfor disse svage Elementer i Samfundet er man kommet ind paa et efter min Mening alt for vidt drevet og til Dels ukontrolleret Understøttelsessystem, der kun har kunnet virke skadeligt og vil virke endnu mere skadeligt i det lange Løb. Derved befordrer Samfundet Sygdomskimene paa en meget uheldig Maade. Det ærede Medlem fra Fredericia (L. Rasmussen) talte om den svigtende Arbejdsvillie og Arbejdsglæde. Jeg er enig med det ærede Medlem i, at hvor der ikke i hvert Fald findes et Mindstemaal af Arbejdsglæde, der er der noget galt paa Færde. Men jeg tror ikke, at Arbejdsglæden er afhængig af høj Løn, kort Arbejdstid og rigelig Understøttelse. Jeg kan saaledes erindre, at jeg som ganske ung Haandværker arbejdede for 25 Øre i Timen. Det var den Gang anset for meget, nu er det jo kun en Brøkdæl af, hvad en almindelig Arbejder faaar. Og min Arbejdstid var den Gang ikke 8 Timer, nej, jeg maatte arbejde 10 à 12 Timer i Døgnet, men jeg tør dristigt paa-staa, at til Trods derfor savnede jeg ikke Arbejdsglæde, og jeg kunde ogsaa skønne, at mine Kammerater ikke savnede den, thi vi gjorde hver for sig, hvad vi formaaede for at præstere det bedste og mest tilfredsstillende Arbejde; naar det lykkedes os, var vi glade i Arbejdet.

Jeg siger ikke dette, fordi jeg ikke under Arbejderne en ordentlig Løn for deres Arbejde, og der vil ogsaa i 8 Timer kunne udføres en forsvarlig Daggerning, naar der føles noget Ansvar overfor det Arbejde, som man har med at gøre. Det er der ikke Tvivl om. Jeg kan ogsaa istemme det ærede Medlem fra Fredericias Lovsang til Arbejdets Pris, om jeg end ikke kan tiltræde det gamle socialistiske Program punkt om, at Arbejdet er Kilden til al Velstand, som det ærede Medlem fremhævede; thi det er jo en Overdrivelse. Det Slagord har maaske gjort sin Nytte, da det blev slynget ud over Verden i en Tid, da Haandens Arbejde var i høj Grad ringeagtet og yderst daarligt lønnet, men selv det ærede Medlems store Forbillede, den gamle Liebknecht, vilde ikke aner-

kende denne Betragtning, og det er ogsaa indlysende, at den Kilde til Velstand, som ligger i Regnen, der giver Grøde, og Solvarmen, der modner Kornet, skyldes ikke nogen menneskelig Anstrengelse, men den maa dog erkendes at have sin Værdi. Men jeg skal ikke opholde mig derved; thi jeg er enig med det ærede Medlem (L. Rasmussen) i, at Arbejdsglæden maa kaldes til Live, hvis ikke hele Folkets økonomiske og aandelige Udvikling skal hemmes. Der ligger her en meget stor Opgave for hele Samfundet, for Forældre, for Lærere og for alle, som tager Del i vort Folks Opdragelse. Men heller ikke Statsmagten bør være Tilskuere ved dette Arbejde: den bør ikke skade en god Udvikling ved at fremelske et Understøttelsesprincip, ganske løsrevet fra Selvhjælpsbestræbelser. Det kan ikke gaa, og derfor tror jeg, det er nødvendigt at komme ind paa det Princip, som vi var inde paa før Krigen, det Princip, som Regering og Rigsdag i sin Tid knæsatte, nemlig Hjælp til Selvhjælp. Det var derpaa, Arbejdsløshedskasserne var byggede, det System er sundt og godt, og det er i høj Grad besparende ved Siden af, at det rummer et moralsk Indhold. Det viste sig ogsaa, at Systemet virkede godt, saa længe vi blev ved at følge dette Princip, altsaa indtil Krigen kom, og det virkede ganske særlig udmærket derigennem, at hele dette System var under Arbejdernes Selvkontrol, og Arbejderne kan paa dette Omraade — det kan jo enhver se — føre en Kontrol, som selv de bedste Nævn og selv den bedste Direktion ikke er i Stand til at føre. Jeg er ikke blind for, at den Gang Krigen kom, da der blev kastet saa mange Tusinde Arbejdere ud af Arbejdsmarkedet, kunde Arbejdsløshedskasserne ikke magte deres Opgave, det er ganske givet, og derfor greb man til den Udvej, at man lavede det hele om og gik over til et almindeligt Understøttelsessystem; jeg tror ikke, det var rigtigt, men det var altsaa det Middel, man greb til overfor dette uventede og for Samfundet faretruende. Men nu, da Freden er indtraadt, maa vi da have Lov til at haabe paa, at vi atter kan komme tilbage til normale Forhold, og derfor maa vi tilbage til det gamle Princip, som kræver Selvhjælp til Hjælp; thi det kan jo ikke nytte at nægte det: Misbrugene har været talrige under det forholdsvis svagt kontrolerede Understøttelsessystem, som vi har været inde paa.

Naar denne Lov om Arbejdsløshedsunderstøttelse nu skal revideres i en nær